

Parainen
Jermo-Kuru luontoselvitys
2020

17.9.2020

Sisältö

1.	Resumé på svenska.....	3
2.	Johdanto.....	5
3.	Aineisto ja inventointimenetelmät.....	5
3.1.	Lajien ja luontotyyppien suojelu.....	6
3.2.	Raportissa käytetyt lyhenteet.....	6
3.3.	Kuvioiden arvottaminen.....	7
4.	Tulokset.....	8
4.1.	Alueen yleiskuvaus.....	8
4.2.	Kohde kuviokohtaisesti.....	10
4.3.	Havaitut kasvit ja luontotyypit.....	20
4.3.1.	Lainsäädäntöjen suojaamat putkilokasvit.....	20
4.3.2.	Lainsäädäntöjen suojaamat luontotyypit.....	20
5.	Lähteet.....	21

Liitetaulukko 1: Jermo-Kuru luontoselvityksen putkilokasvit 2020

Kansikuva: Kohteella on eri ketoluontotyypeistä muodostuva perinnebiotooppikuvio (kuvio 13). Taustalla kuviolle tyypilliset kallioiset kangasmetsiköt (kuvio 18). (Lotta Lindholm-Normaja / 5.9.2020).

Selvityksen laatijan yhteystiedot:

Firma Lotta Lindholm

Siuntio

kaikki kartat ja kuvat ovat ©Lotta Lindholm-Normaja
(lyhennetty versio / 1.3.2021)

1. Resumé på svenska

Inventeringsområdet ligger i Pargas på ön Attu och i dess södra del Jermo invid havsstranden mot väst (*karta 1*). Inventeringens mål är att ge en tillräcklig bild av områdets naturvärden för ändring av Jermo-Kuru stranddetaljplan.

Inventeringen gjordes 5.9.2020 av naturkarterare (sy) Lotta Lindholm-Normaja. Under inventeringen koncentrerade man sig på kärlväxter och naturtyper. Området, som är 6,7 hektar stort, delades in i 24 figurer enligt naturtyper och/eller markanvändning (*karta 2 och 3*).

Områdets historik

Området har helt eller delvis brukats av människan iallafall sedan 1600-talet, då de nuvarande förvildade ängsytorna var ängar eller åkrar. Markanvändningen utvecklades därefter och torpet Kuru finns på karta från 1806 med invidliggande åkrar på det stället där den sydligaste fritidsbostaden ligger idag. Ännu i början av 1900-talet var samma områden i traditionell markanvändning. Man kan därför anta att kor, hästar och eventuellt andra husdjur har under århundraden gått på bete på områdets ängar och i närliggande skogsmarker.

Dagens läge

Idag ligger de tre semesterbostäder på inventeringsområdet, varav två är relativt små inkluderande omkringliggande kulturpåverkad miljö. Den sydligaste är mest utbyggd med stor gräsmatta, trädgård och gårdsområde. Till tomter hör små sand- och båtstränder och till tomterna leder grusbelagd väg eller väg med gräs- och jordyta.

Längs med vägen finns det ännu rester av friska ängar, som under århundraden varit höängar eller i åkerbruk (*foto 1*). Ängsytorna är idag övergödda och artsammansättningen är till största delen ensidig. En del av ängsytan ser ut att ha varit rätt nyligen grävd. Man kunde notera några ängsarter, så som rölleka, rödklint och prästkrage, men de dominerande arterna är vanliga gräs, som ängskavle och tuvtåtel samt åkertistel och revsmörblomma, som alla tyder på övergödning.

Områdets strand är till största delen strandklippor av sur bergart med skrevor där det växer arter, som bergsyra, gräslök och karingkål, som är typiska för dylik omgivning (*foto 5*). Det förekommer även en aning tulkört och finnglim, som förekommer enbart vid sydkusten. Mellan strandklipporna finns små naturliga bukter med sand och strandvattnen verkar även så vara sandbottnade.

Strandklipporna gränsar till karga hållmarksskogar och vanliga moskogstyper, där det förekommer för naturtyperna vanliga arter så som tall, en, kruståtel, lingon och blåbär. Mängden murken ved är allmänt knapp och trädbeståndet är heller inte märkbart gammalt. Buskskiktet är relativt glest och domineras av arter, som är vanliga längs med havsstränder och i moskogar. Sådana är en, rönn och måbär.

Områdets nordostliga del är relativt nyligen uthuggen (*foto 2*). Man har lämnat ett par bergskullar ohuggna och på dessa växer det litet tall. Uthuggningen gränsar till en tallmo (figur 9) där det finns en högt liggande vacker bergsyta av typen *klippor av sura bergarter med renlav och mossor* (figur 10) (*foto 3*). Naturtypen är klassad som sårbar (NT). I tallmons sluttning ligger en *fattig lågörtstorräng* (figur 11) vid gräsmattans kant. Naturtypen är akut hotad (CR). Helheten bestående av figurerna 9-11 kan lämnas i naturligt tillstånd.

Ovanom strandklipporna på områdets sydligaste tomt, där Kuru torp i tiderna legat, förekommer ovanliga torrängar (figur 13) (*foto 4*); *sur hållmarkstorräng*, *fattig lågörtstorräng* och *gräsrik torräng*. Torrängarna är alla av hotgrad akut hotad (CR). Alla dessa naturtyper klassas även som vårdbiotoper och är rester från den tid då torpets djur betade på området. Figuren 13 är värdefull och det rekommenderas att figurens markanvändning begränsas. Då man planerar markanvändningen av de tre invidliggande figurerna 14, 15 och 18, tar man i beaktande den bredvidliggande och värdefulla torrängsfiguren.

Invid figur 18 ligger bergsområdet figur 19, som representerar typen *klippor av sura bergarter med renlav och mossor* (*foto 3*). Naturtypen är klassad som sårbar (NT) och kan lämnas i naturligt tillstånd.

Man fann 138 kärleväxter inom inventeringsområdet varav största delen är vanliga arter, man finner i moskogar och på hållmarker samt längs med havsstränder. Man fann även vissa utrotningshotade arter; gulmåra (*Galium verum*) (LSL46, VU), kattfot (*Antennaria dioica*) (NT, RT) (*foto 6*) samt värdefulla vårdbiotoper ss knägräs, stagg, luddhavre och äkta johannesört.

2. Johdanto

(kartta 1)

Luontoselvityksen kohteena on noin 6,7 hehtaarin laajuinen Kuru-niminen alue Paraisten Atun saaren Jermon osassa ja sen länsirannalla. Kohteen sijainti on esitetty kartalla 1.

Selvityksen tarkoituksena on tarjota riittävät tiedot Jermo-Kurun ranta-asemakaavamuutosta varten. Selvityksen tekijä ja raportin laatija on luontokartoittaja (eat) Lotta Lindholm-Normaja.

Kartta 1. Kartassa punaisella merkitty kohde sijaitsee Jermon luoteisniemellä.

3. Aineisto ja inventointimenetelmät

Alustavasti tehtiin kartoitettavasta kohteesta karttatarkastelu ilmakuvista. Laji.fi -tietokannasta tutkittiin, onko kohteelta tai sen lähialueelta ilmoitettu huomionarvoisia lajeja.

Koko kartoitettava alue tutkittiin kävelen 5.9.2020. Tällöin huomioitiin putkilokasvit ja luontotyypit. Maastotöiden aikana keskityttiin luonnonvaraiseen kasvillisuuteen sekä luonnontilaisiin kohtiin. Tutkittiin pintapuoleisemmin ne kohdat kartoitusalueesta, joissa ei ole enää luontoarvoja tai luontoarvot ovat heikkoja. Vesikasvillisuutta tähysteltiin rannalta käsin.

Kohteen luontoarvoiltaan arvokkaat kohdat pantiin merkille kuten myös huomionarvoiset putkilokasvilajit. Samalla tehtiin kartoitusajankohta huomioon ottaen mahdollisimman perusteellinen putkilokasvilista.

Havaittuun lajistoon sekä elinympäristöjen rakennepiirteisiin perustuen määriteltiin luontotyypit sekä arvioitiin niiden edustavuutta ja harvinaisuutta sekä soveltuvuutta eliöstölle, erityisesti direktiivilajeille.

Kartoituksessa käytettiin GPS-paikanninta, ilmakuvaa ja maastokarttaa. Kuvioiden rajat on piirretty ilmakuvien ja GPS-paikantimella määriteltyjen pisteiden avulla.

Toimeksianto tuli vasta heinäkuun lopussa, jolloin muiden jo sovittujen toimeksiantojen aikataulusta johtuen sovittiin toimeksiantajan kanssa että maastotyöt tehdään syyskuussa. Tästä syystä ei voitu tehdä havaintoja esim. keväisestä putkilokasvilajistosta tai perhoslajeista. Alkusuksyn putkilokasvilajisto ja elinympäristöjen rakennepiirteet antavat kuitenkin riittävän tiedon osoittamaan, mitkä kohdat kartoitettavasta alueesta ovat arvokkaita ja saattavat sisältää myös muita luontoarvoja, joita ei voitu havaita alkusyksyllä.

3.1. Lajien ja luontotyyppien suojeleminen

Selvityksessä havainnoitiin putkilokasveja ja elinympäristöjä seuraavien kansallisen ja EU:n lainsäädännön ja direktiivien pohjalta:

- luonnonsuojelulain (LSL) 29 §: n tarkoittamat suojellut luontotyypit
- luonnonsuojelulain (LSL) 46 §:n tarkoittamat uhanalaiset lajit
- luonnonsuojelulain (LSL) 47 §:n tarkoittamat erityisesti suojeltavat lajit
- metsälain (ML) 10 §:n tarkoittamat erityisen tärkeät elinympäristöt
- vesilain (VL) 2. luvun 11 §:n ja 15 a § tarkoittamat kohteet
- luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajit

Elinympäristöjen uhanalaisuus on määritetty Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin (Kontula & Raunio 2018) mukaisesti.

Lajien uhanalaisuusluokitus on uhanalaisarvioinnin (Hyvärinen ym. 2019) mukainen.

Lisäksi huomioitiin alueellisesti uhanalaiset lajit (Rassi ym. 2001 ja Rassi ym. 2010).

3.2. Raportissa käytetyt lyhenteet

LSL	luonnonsuojelulaki
CR	äärimmäisen uhanalainen
VU	vaarantunut
NT	silmälläpidettävä
RT	alueellisesti uhanalainen (1b, lounainen rannikkomaa)

3.3. Kuvioiden arvottaminen

Luontokuviot on arvotettu kuusiportaisella arvoluokituksella:

- 5 Kansallisesti arvokas. Ainutlaatuisen lajin esiintymä tai erittäin uhanalaisen lajin kansallisesti tärkeä esiintymä. Perustetut suojelualueet. Vaatii yleensä luonnonsuojelualan perustamista.
- 4 Maakunnallisesti arvokas. Varsinais-Suomessa erityinen tai ainutlaatuinen elinympäristö tai uhanalaisen lajin tärkeä, elinvoimainen esiintymä. Luonnonarvojen säilyttäminen vaatii usein luonnonsuojelualan perustamista.
- 3 Paikallisesti erittäin arvokas. Kohde, jossa on erityisiä luonnonarvoja, uhanalaisen tai harvinaisen lajin esiintymä tai edustavan luontotyyppi, joka on erityisen hyvässä luonnontilassa. Luonnonarvojen säilyttäminen edellyttää usein jotain rajoituksia maankäyttöön.
- 2 Paikallisesti arvokas. Kohteessa on joitain luonnonarvoja, joiden säilyttäminen saattaa vaatia jonkinlaisia rajoituksia maankäyttöön.
- 1 Vähäiset luonnonarvot. Tavanomaista luontoa. Kyseessä voi olla myös kohde, jonka luonnonarvot ovat tuhoutuneet ja arvoluokitusta voidaan nostaa kun arvot ennallistuvat kohtuullisessa ajassa (n. 40–60 v). Ei rajoituksia alueen käyttöön.
- 0 Ei luonnonarvoja. Ympäristö on tuhoutunut.

Arvo 1 viittaa siihen, ettei kohteella ole pääpiirteittäin erityisen maininnanarvoisia luontoarvoja (esim. luontotyyppi maassamme elinvoimainen, ei sisällä erityisen maininnanarvoisia kasvilajeja), mutta saattaa ympärillä olevien luontotyyppien kanssa muodostaa maininnanarvoisemman ja monimuotoisemman kokonaisuuden (arvoluokka kokonaisuudella tällöin sulissa) tai kuvion maankäyttö voi vaikuttaa vieressä olevan arvokkaan luontotyypin arvoon (jolloin sulussa oleva arvo viittaa vieressä olevan luontotyypin arvon huomioonottamiseen).

4. Tulokset

4.1. Alueen yleiskuvaus

Kartoituskohde sijaitsee Paraisten Atun saaren Jermon osassa sen luoteisniemellä, jolla Kuru-niminen torppa on muinoin sijoittunut.

Maankäytön historia

Kartoitusalueella ja sen lähipiirissä on ollut ihmistoimintaa pitkään ja sen perinteinen maankäyttö on vanhaa. Nykyään villiintyneinä olevat heinäniityt ovat vuoden 1696 kartan perusteella olleet jo tuolloin peltoina tai/ja niittyinä (*foto 1*). Eläimet ovat luultavasti tuolloin jo kulkeneet laitumella niityillä ja rantakaistan metsissä.

Myöhempi kartta vuodelta 1806 kertoo jo hiukan laajemmista viljelyaloista sekä asutuksesta (luultavasti torpasta) nykyisen Kurun ja Kiulukan kiinteistöillä samassa kohdassa, jolla on nykyään loma-asunto. Tällöin myös nykyiset laajat ja hoidetut nurmikot ovat olleet viljelyksessä. On erittäin todennäköistä että torpan eläimet ovat tuolloin laiduntaneet pihapiirin ympäristöä ja sen lähimetsiä.

Vielä kartalla vuodelta 1916 on Jermon rälsitalon Kurun torppa mainittu kaikkine rakennuksineen. Kartan perusteella maankäyttö 1900-luvun alussa on ollut suurin piirtein samanlaista kuin sata vuotta aikaisemmin.

Mainittujen kiinteistöjen osittain suhteellisen koskemattomiksi jääneiden rantakallioiden putkilokasvillisuus kertoo vieläkin tästä pitkään jatkuneesta perinteisestä maankäytöstä eli laiduntamisesta. Kalliolla sijaitsevat vanhat ja ruostuneet piikkilankakerät tukevat tätä.

Foto 1. Kuvassa on osa vanhasta, jo 1600-luvulla, olleesta niitystä (kuvio 24).

Nykytilanne

Kartoitusalueella on nykyisin muutama loma-asunto rantaviivan läheisyydessä. Asunnoille johtaa vasta parannettu soratie sekä maapohjaisia ja nurmipintaisia pikkuteitä. Soratie mutkittelee kartoitusalueen läpi. Tien laidalla on vielä jäänteitä tuoreesta niitystä, joka on vuosisatoja ollut heinäniittyinä tai viljelypeltoina.

Loma-asunnoista rantaviivan läheisin ja luonnonhelmaan sijoitettu, pieni mökki sijaitsee kohteella kaikkein pohjoisempana. Mökin ympärillä on hiukan puutarhakasvillisuutta. Edellisestä koilliseen, toisen mökin ympärillä on pieni alue hoidettua nurmikkoa. Mökin vene- ja virkistysranta sijaitsee lähellä pienessä poukamassa kallioiden välissä. Pieni uimalaituri on rakennettu rantaan. Kolmas loma-asunto ulkorakennuksineen sijaitsee vanhan Kurun torpan paikalla. Loma-asunnon ympäristö on laajalti hoidettua puutarhaa ja nurmikkoa ja sillä on laituri ja kivilohkareilla pengerrytetty rantakaista. Istutusten lomassa sekä niiden laidoilla voi vielä havaita alkuperäistä kasvillisuutta, joka viittaa vanhaan laidunkäyttöön. Vanhaan maankäyttöön viittaa myös rantaviivan lähellä sijaitseva harvapuustoinen ketolaikku. Havaittuja arvokkaita perinnebiotooppilajeja ovat uhanalainen (LSL46) ja vaarantunut (VU) putkilokasvilaji keltamatara (*Galium verum*) sekä silmälläpidettävä (NT) ja alueellisesti uhanalainen (RT) laji ahokissankäpälä (*Antennaria dioica*).

Kohteen rantakaista on suurilta osin karua merenrantakalliota, jonka notkelmissa kasvaa meriolosuhteissa viihtyviä tyypillisiä putkilokasvilajeja, kuten ketosuolaheinää, ruoholaukkaa ja isomaksaruohoa sekä hiukan käärmeenpistoyrttiä ja suomenlahdennurmikohokkia. Kallioiden lomassa on pieniä, luontaisia hiekkapintaisia poukamia.

Rantakaistan karut merenrantakalliot rajautuvat karuihin kalliometsiin ja eri kangasmaan metsälaikkuihin, joilla valtapuulajina kasvaa mänty yhdessä luontotyypeille tavanomaisten lajien kanssa kuten katajien, metsälauhan, puolukan ja mustikan. Alueen lahopuumäärä on heikko tai lähes olematon ja vanhan puuston määrä on vähäinen. Alueen metsäiset alueet edustavat tavanomaista suomalaista kangasmetsää.

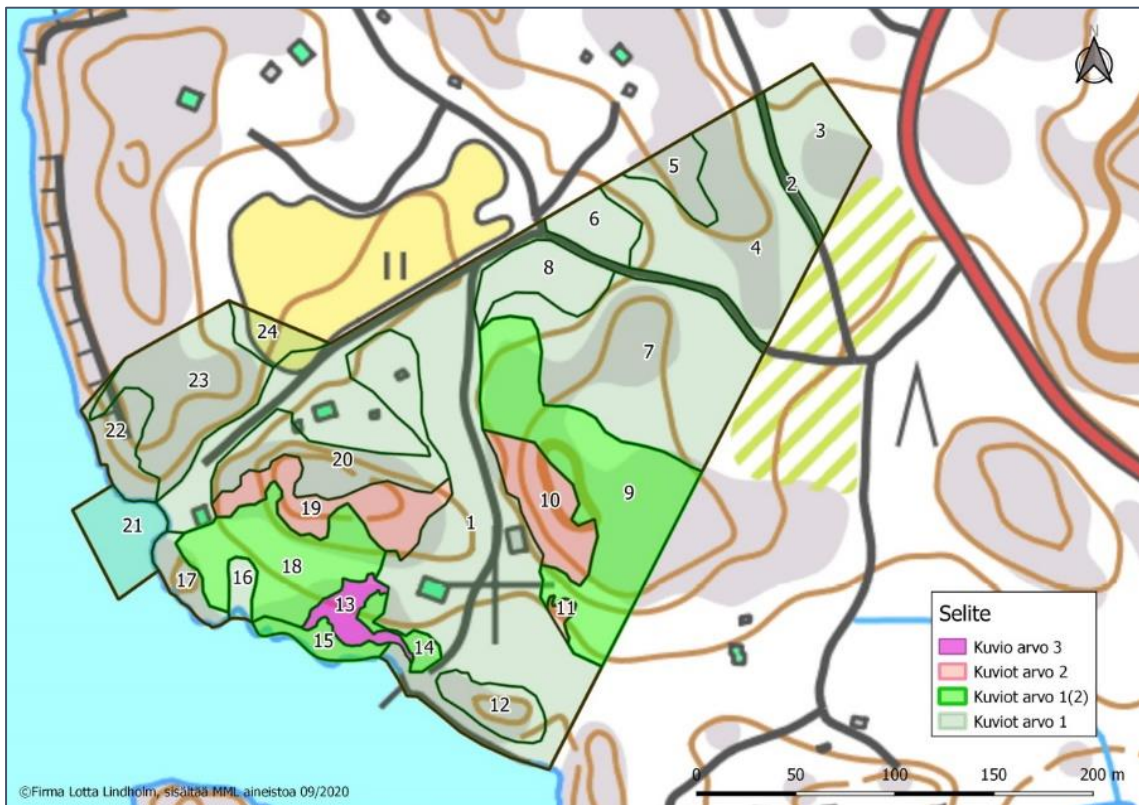
Kohteen koillisosa on suhteellisen tuore, avohakattua metsä, jonka kallionpyykät on jätetty osittain hakkaamatta.

Alue kuuluu hemiboreaaliselle kasvillisuusvyöhykkeelle (1b, Lounainen rannikkomaa). Kohde jaettiin luontotyyppien perusteella 24 kuvioon, jotka ovat esitelty alla.

4.2. Kohde kuviokohtaisesti
(kartta 2 ja 3)

Kartta 2. Ilmakuvasa on kohde kuviointeen vihreillä rajauksilla. Suurin osa kohteen koillisosan metsäalueista on tänään avohakattu.

Kartta 3. Kuviot arvoluokittain.

Kuvio 1 Ajotie, sen laita, rakennetut tontit, pihat ja puutarhat

1,64 ha

Osittain soralla parannettu hiekkatie mutkittellee kohteen pohjoisosasta läpi lähes koko kartoitusalueen ja haaroittuu eri suuntiin johtaen alueen loma-asunnoille. Osa tiestä on maapohjainen ja kasvipeitteinen. Tien laita on voimakkaasti rehevöitynyt. Matalakasvuisia paahdepintoja ei ole.

Osana kuvioon laskettu ajotien laita on ollut heinäniittyä, joka on myöhemmin pusikoitunut ja rehevöitynyt. Osa vanhasta niitystä on nykyisin nurmikkoa.

Kuvioon sisältyy loma-asunnot, niiden ulkorakennukset ja niiden ihmistoiminnasta muokattu tai vaikuttanut ympäristö sekä ranta-kaistat, jotka eivät ole luonnontilaisia taikka ovat virkistyskäytössä.

Arvo: 1**Kuvio 2 Ajotie**

0,03 ha

Kuvio on maa- ja kasvipeitteinen ajotie, joka johtaa kesämökille.

Arvo: 1**Kuvio 3 Avohakkuu**

0,25 ha

Kohtalaisen äskettäin avohakattu metsäalue, jolla kasvaa laikuittain kangasmaan tavanomaista lajistoa kuten sananjalkaa ja mustikkaa. Kasvillisuus on tavanomaista kangasmaan hakkuuaukkojen lajistoa.

Arvo: 1**Kuvio 4 Avohakkuu**

0,6 ha

Kohtalaisen äskettäin avohakattu metsäalue, jonka keskiosa on hiukan korkeampi. Muutama mänty ja haapa on jätetty pystyyn ja kuviolla on männyn tuulenskaatoja. Muutama kataja on vielä pystyssä. Kenttäkerroksessa on haavan vesaa. Muuten kohteella kasvaa kangasmaan tavanomaista lajistoa kuten metsälauhaa, mustikkaa, kevätpiippoa ja puolukkaa. Tahmavillakko muodostaa tuuheita kasvustoja. Lajisto on tavanomaista hakkuuaukkojen lajistoa.

Arvo: 1

Kuvio 5 Pieni kalliokukkula

0,09 ha

Kuvio on kalliometsää, jolla kasvaa muun muassa mustikkaa, puolukkaa, kitukasvuista mäntyä sekä katajaa. Kasvillisuus on tavanomaista. Kuvion metsikkö on kohteen puolelta avohakkuun ympäröimä. Metsä jatkuu kohteen ulkopuolella luoteeseen.

Arvo: 1**Kuvio 6 Heinäniitty**

0,11 ha

Vanhalla rehevöityneellä heinäniityllä on kasvanut puustoa, jota on poistettu hakkuun yhteydessä. Niityllä on joitakin kantoja. Sillä kasvaa nykyään tavanomaista, rehevää kasvillisuutta kuten nurmilauhaa, pelto-ohdaketta, nurmipuntarpäätä ja rönsyleinikkiä. Kuvio edustaa lähinnä tuoretta heinäniittyä, vaikkakin se on rehevöitynyt.

Arvo: 1**Kuvio 7 Avohakkuu***(foto 2)*

0,76 ha

Suhteellisen tuoreella hakkuuaukolla kasvaa tavanomaista kangasmaan kasvillisuutta kuten mustikkaa, puolukkaa, sananjalkaa, kevätpiippoa sekä rehevää tahmavillakkoa. Kuvioon sisältyy myös harvapuustoiseksi jätetty kalliokukkula, jolla kasvaa muutama isompi mänty sekä riukumaista, kitukasvuista mäntyä ja katajaa. Osa kuviosta kasvaa haavanvesakkoa.

Arvo: 1

Foto 2. Avohakkuualueet (kuviot 4 ja 7) kuvattu kalliometsikön laidalta (kuviolta 5).

Kuvio 8 Heinäniitty

0,17 ha

Kosteapohjaisella, rehevällä vanhalla heinäniityllä kasvaa valtalajeina nurmipuntarpäätä, niitty- ja rönsyleinikkiä, niittynurmikkaa sekä kuivemmissä kohdissa nurmirölliä. Osa niitystä näytti olleen tuoreeltaan kaivettu. Niityllä on jäljellä hiukan tuoreen pienruohoniityn lajistoa, kuten päivänkakkaraa, siankärsämöä ja niittynätkelmää. Kuvio edustaa tänä päivänä lähinnä tuoretta, rehevöitynyttä heinäniittyä.

Arvo: 1

Kuvio 9 Kangasmetsä

0,70 ha

Kuvio on kangasmaan kalliometsää, jonka laidoilla on kuivahko ja kuivan kankaan kasvillisuutta kuten lampaannataa, metsälauhaa sekä varpuja kuten puolukkaa. Puuvartiset valtalajit ovat kataja ja mänty, mutta myös jokunen yksittäinen kuusi ja koivu esiintyy. Lahopuuta on niukasti, mutta lounaisrinteen mäntypuusto on osittain järeähköä. Lakialueen ja lounaaseen viettävän rinteiden puusto näyttää olevan luontaisesti syntynyt. Lounaisrinne on sammalpeitteinen ja hiukan kivinen. Sillä kasvaa hiukan ketolajistoa kuten kurjenkelloa. Ketolajit kertovat vanhasta maankäytöstä. Alavimmissä kohdissa on tuoreen kankaan mustikkavaltaista kasvillisuutta. Kuvio edustaa tavanomaista luontoa, mutta muodostaa sen vieressä olevien kuvioiden kanssa hiukan arvokkaamman kokonaisuuden.

Arvo: 1 (2)

Perustelut: Luontaisesti syntynyt puusto lakialueen lähiympäristössä. Kuuluu hiukan arvokkaampaan kokonaisuuteen, johon kuuluu kuvion 10 kallioalue sekä kuvion 11 ketolaikku.

Suositukset: Voi jättää kehittymään kohti luonnontilaa.

Kuvio 10 Kallioalue

(foto 3)

0,20 ha

Kuviolla on kaunis, lähes puuton, jäkälä- ja sammalpeitteinen, laakea ja suhteellisen edustava kalliotasanne, jolla kasvaa karuille poronjäkälä-sammalkallioille tyypillistä kasvillisuutta kuten metsälauhaa ja ketosuolaheinää. Kallion länsiosa viettää lounaaseen kohti rakennettua loma-asuntoympäristöä.

Arvo: 2

Perustelut: Kuvion suhteellisen edustava karu poronjäkälä-sammalkallio on silmälläpidettävä (NT) luontotyyppi. Kuvio kuuluu hiukan arvokkaampaan kokonaisuuteen, johon kuuluu kuvion 9 kangasmetsä sekä kuvion 11 ketolaikku.

Suositukset: Jätetään luonnontilaan.

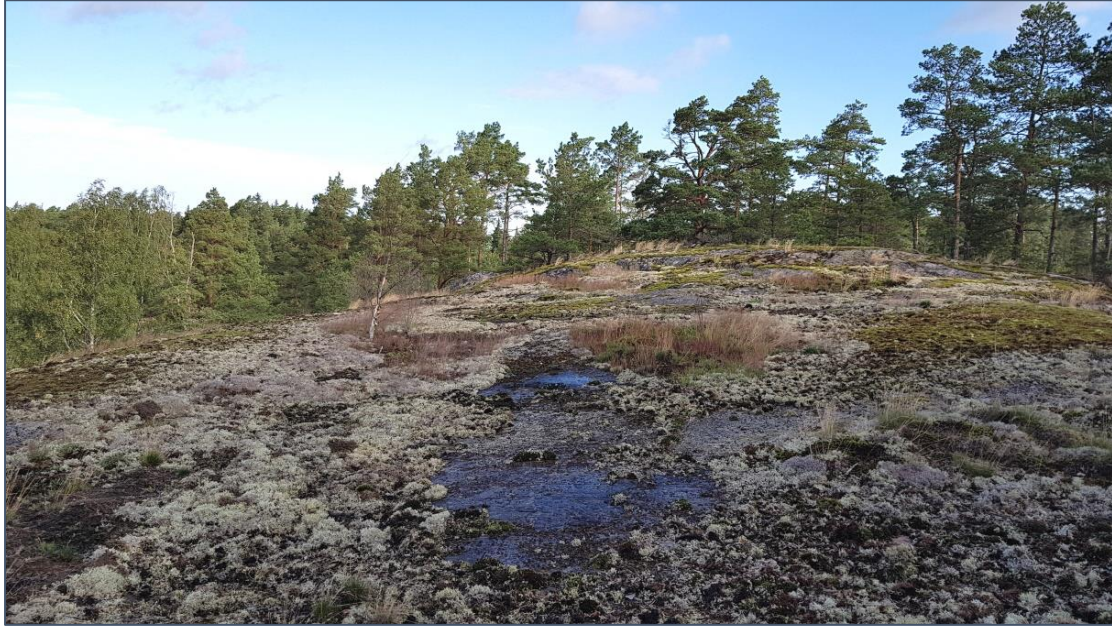

Foto 3. Kallioalueen laki on tasainen ja jäkälä- sekä sammalpeitteinen.

Kuvio 11 Ketolaikku

0,02 ha

Pihamaan nurmikon laidalla, puutarhakasvillisuuden lomassa ja kangasmetsärinteen alalaidalla on karua pienruohoketoa, jonka valtalaji huopakeltano muodostaa paikoin mattomaisia kasvustoja peittäen maanpinnan. Kedolla kasvaa mm. luontotyypille tyypillisiä lajeja kuten ahomansikkaa, mäkikuismaa, ahdekaunokkia, ahopukinjuurta sekä heiniä kuten nurmirölliä ja metsälauhaa. Kuvion kasvillisuus kertoo vanhasta perinteisestä maankäytöstä. Karu ja paahteinen ympäristö estää rehevien lajien leviämisen kuviolle.

Arvo: 2

Perustelut: Karu pienruohoketo on äärimmäisen uhanalainen (CR) luontotyyppi. Kuvion luontotyyppi on suhteellisen edustava ja kuuluu hiukan arvokkaampaan kokonaisuuteen, johon kuuluu kuvion 9 kangasmetsä ja 10 kallioalue.

Suosituks: Kuvion puustoa ja pensastoa voi pitää harvana, jolloin edistää kenttäkerroksen ketolajiston viihtyvyyttä. Jätetään muuten luonnontilaan.

Kuvio 12 Kalliometsikkö

0,11 ha

Kuvion kangasmaan kalliometsikkö on mänty- ja katajavaltainen. Kalliot ovat sammal- ja jäkäläpeitteiset. Laidoilla ja koloissa kasvaa luontotyypille tyypillistä metsälauhaa. Heinikkoisella rinteellä kasvaa hiukan kellokasvilajeja ja kuismalajeja. Notkelmissa esiintyy mustikkaa ja puolukkaa sekä ohutturpeisissa kohdissa ketosuolaheinää. Laidalla on tervaleppää. Kuviolla on niukasti lahoppua. Kuvio edustaa tavanomaista luontoa.

Arvo: 1

Kuvio 13 Runslajinen keto

(foto 4)

0,08 ha

Loma-asunnon virkistysalueen lomassa esiintyy paahteisessa ympäristössä viihtyvä edustavaa ketolajisto. Kasvillisuus muodostaa maakerroksen paksuudesta johtuen karua kallioketoa, karua pienruohoketoa ja heinäketoa, jotka ovat kaikki perinnebiotooppeja. Kuvio sisältää useita ketolaikkuja, jotka edustavat kyseisiä luontotyyppiejä. Luontotyyppilaikut ovat pienpiirteiset, mosaiikkimaiset ja esiintyvät toistensa rinnalla, josta syystä niitä ei kuvioitu erillisiksi pieniksi kuvioiksi.

Lajistoon kuuluu monta perinneympäristöjen maininnanarvoista lajia kuten esim. ruoholaukka, mäkikuisma sekä hina ja mäkikaura. Kuviolla esiintyy varsin runsaana esim. hinaa. Näiden lisäksi esiintyy kedoille tyypillisiä lajeja kuten kissan- ja kurjenkeltoa, ahdekaunokkia, ahopukinjuurta, hopeahanhikkia, mäkitervakkoa, huopakeltanoa, ahomansikkaa sekä lampaannataa, nurmiröllää ja tuoksusimaketta. Rannan läheisyydessä esiintyy jäkkiä, joka on varsinkin merellisten perinneympäristöjen edustava laji.

Kuvion kupeessa on kalliopintainen istuma-alue ja siirrettävä grilli, eivätkä ketolaikkujen pinnat näytä olevan käytössä.

Arvo: 3

Perustelut: Karu kallioketo, karu pienruohoketo ja heinäketo ovat äärimmäisen uhanalaisia (CR) luontotyyppiejä. Näistä karut kallioketolaikut ja karut pienruohoketolaikut ovat edustavia. Heinäketolaikut ovat suhteellisen edustava. Useampi havaituista putkilokasvilajeista ovat huomionarvoisia perinneympäristöjen lajeja kuten esim. ruoholaukka (*Allium schoenoprasum*), mäkikuisma (*Hypericum perforatum*), mäkikaura (*Avenula pubescens*), hina (*Danthonia decumbens*) ja jäkki (*Nardus stricta*).

Suositukset: Kuviolle ei ohjata rakentamista, ei lisätä maanpinnan huomattavaa kulutusta eikä muuta kenttäkerrosta muokkaavaa tai rehevöittävästä maankäyttöä. Paahteisessa ympäristössä viihtyvän lajiston menestymistä ylläpidetään pitämällä rantakaistan puusto nykytilan kaltaisen harvahkona. Kuvio voi jatkossakin olla nykykyisen tasoisessa virkistyskäytössä.

Foto 4. Ketoalue on kalliokedon, pienruohokedon ja heinäkedon mosaiikkia.

Kuvio 14 Karua kalliota, kangasmaata ja istutuksia

0,05 ha

Kuvio on kulttuurivaikutteista kallio- ja kangasmaata, jolla on paikoin istutuksia. Istutusten lomassa esiintyy karun kedon kasvillisuutta kuten ruoholaukkaa, keto-orvokkia sekä kelta- ja isomaksaruohoa.

Arvo: 1 (2)

Perustelut: Arvokkaan ketoympäristön (kuvio 13) läheisyys.

Suositukset: Maankäytössä otetaan huomioon viereinen arvokas ketoalue.

Kuvio 15 Rantakalliot

0,06 ha

Karua merenrantakalliota, jonka lomassa pieniä hiekkapintaisia rantanotkelmia. Kasvillisuus on luontotyyppille tyypillinen; mäntyä ja katajaa sekä ohutturpeisissa kohdissa metsälauhaa ja ketosuolaheinää.

Arvo: 1 (2)

Perustelut: Arvokkaan ketoympäristön (kuvio 13) läheisyys.

Suositukset: Maankäytössä otetaan huomioon viereinen arvokas ketoalue.

Kuvio 16 Veneranta

0,04 ha

Kuviolla on kallioista kangasmetsämaata, jonka lomassa sijaitsee lähellä olevan mökin veneranta sekä virkistysalue. Kuviolla on myös pieni vaja. Ranta on karua kallioita. Osalla on pienialainen hiekkapintainen rantapoukama. Kuvion valtapuulajina on mänty ja rantaviivalla tervaleppä. Kankaan sammalpeitteisten kallioiden välissä kasvaa puolukkaa.

Arvo: 1

Kuvio 17 Rantakalliot

0,07 ha

Karun merenrantakallion ohutturpeisissa kohdissa kasvaa kangasmaiden merenrannoille tyypillistä putkilokasvillisuutta kuten metsälauhaa, hiukan ruoholaukkaa, isomaksaruohoa ja kanervaa.

Arvo: 1

Kuvio 18 Kallioinen kangasmetsä

0,38 ha

Kuviolla on tavanomaisia kangasmetsän luontotyypppejä kuten tuoretta, kuivahkoa ja kuivaa kangasta sekä karua kalliometsää. Valtapuulajina esiintyy mänty, jonka alla kasvaa katajaa. Puusto on luonnontilan kaltainen vaikkakin lahupuuta on niukasti. Sammalleitteisten kallioiden lisäksi kuviolla esiintyy varpukasvillisuutta kuten puolukkaa, kanervaa, mustikkaa ja heiniä kuten metsälauhaa.

Arvo: 1 (2)

Perustelut: Arvokkaan ketoympäristön (kuvio 13) läheisyys. Kuvion kaakkoisosan maankäyttö saattaa vaikuttaa vieressä olevan arvokkaan luontotyypin arvoon.

Suositukset: Kuvion kaakkoisimman osan maankäytössä otetaan huomioon viereinen arvokas ketoalue. Kuvion voi myös jättää kehittymään kohti luonnontilaa.

Kuvio 19 Avokallio

0,23 ha

Kuvion kallioalue edustaa lähinnä karua poronjäkäla-sammalkalliota, jolla kasvaa muutama varttunut mänty sekä joitakin männyn taimia. Kallion pinta on lähes kokonaan sammaleen ja jäkälän peittämä. Metsälauha on kalliopinnan tyypillinen putkilokasvilaji. Lahupuuta ei juurikaan ole.

Kuvion kaikkein läntisin osa on merenvoimien kauniisti aaltoilevaksi muokkaama, ohuen sammaleen peittämä ja länteen viettävä kalliorinne.

Arvo: 2

Perustelut: Kuvion suhteellisen edustava luontotyyppi karu poronjäkälä-sammalkallio on silmälläpidettävä (NT) luontotyyppi.

Suositukset: Kuvion voi jättää luonnontilaan.

Kuvio 20 Kallioinen kangasmetsä

0,38 ha

Luontotyypeiltään kangasmetsäkuvio on pienpiirteistä tuoretta, kuivahkoa ja kuivaa kangasta. Kuviolla kasvaa valtalajina mäntyä. Puusto on luonnontilan kaltainen, vaikkakin lahoppuuta on niukasti. Pensaskerrosta edustaa kataja. Kangasmaalle tavanomaiset kanerva, puolukka, mustikka ja metsälauha ovat kenttäkerroksen valtalajeja. Pienet kalliot ovat jäkälän ja sammaleen peitossa.

Osa kuvion pohjoisimman osan kangasmaan pintamaasta näyttää tasoitetulta ja se on rehevöitynyt. Sillä kasvaa juolavehneä, nurmipuntarpäätä ja apiloita mutta myös päivänkakkaraa ja ahdekaunokkia. Muuten täälläkin kasvaa karulle kangasmaalle tyypillisiä lajeja. Kalliolla kasvaa puutarhakasvillisuutta.

Arvo: 1

Kuvio 21 Rantavesi

0,15 ha

Pienen hiekkapoukaman pohja on rannasta käsin tutkittuna hiekkapintainen. Vesikasvillisuutta ei voitu havaita. Rannan tuntumassa kasvaa hiukan järviruokoa.

Arvo: 1

Kuvio 22 Merenrantakallio

(foto 5)

0,13 ha

Kuvio on mereen jyrkästi viettävä karu merenrantakallio. Kallion notkelmista löytyy karujen kallioympäristöjen lajistoa kuten kanervaa, metsälauhaa ja puolukkaa sekä hiukan mäntyä ja katajaa. Kallioiden notkelmista löytyy myös hiukan edustavampaa lajistoa kuten kalliokäärmeenpistoyrttiä ja nurmikohokkia, vaikkakin hyvin niukasti.

Arvo: 1

Foto 5. Pohjoisosan rantakalliot ovat kohteen jyrkimmät.

Kuvio 23 Havupuumetsikkö

0,39 ha

Kallioinen havupuumetsikkö on eri kalliokohoumien ja notkelmien muodostama. Notkelmissa esiintyy eri kangasmaiden luontotyyppisiä kuten tuoretta, kuivahkoa ja kuivaa kangasta. Länsiosan rantakallioiden välissä on syvätkö notkelma, jossa kasvaa kangasmaan varpuja ja mäntyjä sekä katajaa. Notko jatkuu läpi koko kuvion sen pohjoispuolelle, jossa kasvaa tiheää kuusta ja jossa kenttäkerros on varjoisuudesta karikkeinen. Muuten valtapuulajisto on mänty. Kuvion puusto on luonnontilankaltainen vaikkakin lahoppuuta on niukasti.

Arvo: 1

Kuvio 24 Heinäniityn kulma

(foto 1)

0,07 ha

Tuoreen heinikkoisen niityn laikku, joka rajautuu leikattuun nurmipintaan ja puutarhaan. Laikulla esiintyy valtalajeina nurmipuntarpäätä, nurmilauhaa, koiranputkea ja leskenlehteä. Metsän rajalla on maakasa. Niitty jatkuu kuvion ulkopuolella.

Arvo: 1

4.3. Havaitut kasvit ja luontotyypit

Kartoitusalueella havaittiin 138 putkilokasvilajia. Kasvillisuus koostuu pääosin tavanomaisista lajeista, joita esiintyy kangasmetsissä ja rakennetussa ympäristössä.

4.3.1. Lainsäädäntöjen suojaamat putkilokasvit

Kohteella ei havaittu EU:n direktiivien eikä luonnonsuojelulain 47 §:n tarkoittamia lajeja.

Kohteella havaitut huomionarvoiset lajit ovat:

Keltamatara (*Galium verum*) LSL46, VU

Lajia havaittiin sille tyypillisillä kuivilla kasvupaikoilla muun muassa joutomaan liepeillä ja pienissä kalliokoloissa.

Ahokissankäpälä (*Antennaria dioica*) NT, RT

Laji kasvaa kuivilla kasvupaikoilla. Kasvusto on tiheähkö ja laajahko, noin puolen neliön – neliön kokoinen alue (foto 6). Kasvupaikan umpeenkasvu on hennolle lajille haasteellinen ja johtaa yleensä lajin häviämiseen.

4.3.2. Lainsäädäntöjen suojaamat luontotyypit

Kartoitusalueella ei esiinny luonnonsuojelulain § 29 mukaisia suojeltuja luontotyyppisiä, ei myöskään metsälain (§ 10) mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä eikä vesilain (2. luvun 11 §:n ja 15 a §) tarkoittamia kohteita.

Uhanalaiset luontotyypit

Alueella esiintyviä uhanalaisia ja silmälläpidettäviä luontotyyppisiä ovat (Kontula & Raunio 2018):

- Äärimmäisen uhanalainen (CR) luontotyyppi (*heinäketo*) kuvio 13
- Äärimmäisen uhanalainen (CR) luontotyyppi (*karu pienruohoketo*) kuvioilla 11 ja 13, joista kuvio 13 on edustava ja kuvio 11 on suhteellisen edustava
- Äärimmäisen uhanalainen (CR) ja edustava luontotyyppi (*karu kallioketo*) kuviolla 13
- Silmälläpidettävä (NT) luontotyyppi (*poronjäkäla-sammalkalliot*) kuvioilla 10 ja 19, jotka ovat suhteellisen edustavia kuvioita

Foto 6. Ahokissankäpälän kasvusto on mattomainen.

5. Lähteet

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Hämet-Ahti, L., Suominen J., Ulvinen T. & Uotila P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio, 4 p. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo. Helsinki. 656 s.

Kansallisarkisto: Digitaaliarkisto. Saatavilla:
<http://digi.narc.fi/digi/search.ka>

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 2: Luontotyyppien kuvaukset.

Maanmittauslaitos. Paikkatietoikkuna. Saatavilla:
<https://kartta.paikkatietoikkuna.fi>

Mossberg, B. Stenberg, L. 2005: Suuri Pohjolan Kasvio. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki. 928 s.

Suomen lajitietokeskus. Saatavilla: <https://laji.fi>

Suomen ympäristökeskus SYKE: Alueellisesti uhanalaisista lajeista. Putkilokasvit alueellisesti uhanalaiset 2010. Saatavilla:
https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Uhanalaiset_lajit/Suomen_lajien_Punainen_lista_2010/Alueellisesti_uhanalaisista_lajeista_2010